

практику при вирішенні питання яка саме форма позовного провадження має бути для розгляду конкретної справи, оскільки кількість рішень апеляційної інстанції про залишення рішення суду першої інстанції без змін завжди є показником високої ефективності системи правосуддя та компетентності суддів першої інстанції.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2004. № 40-41, 42. Ст. 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 07.07.2019).
2. Ізарова І.О. Реформи цивільного процесуального законодавства в незалежній Україні: 1991–2017. Україна на шляху до Європи : реформа цивільного процесуального законодавства : Міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, 7 липня 2017 р.) : зб. наук. праць. Київ : ВД Дакор, 2017. С. 18–35.
3. Циркуненко О.В. Особливості розгляду цивільних справ у порядку спрощеного позовного провадження. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Серія «Право». 2018. Вип. 28. С. 77–84.
4. Грушицький А. Розгляд «по-спрощеному». Закон і бізнес. 2018. № 37 (1387). 15.09-21.09.2018. URL: https://zib.com.ua/ua/print/134471-koli_spravi_neznachnoi_skladnoschi_stayut_maloznachnimi_.html (дата звернення: 27.05.2019).
5. Панич Н.Ю. Малозначні справи згідно ч. 6 ст. 19 ЦПК України у порівнянні з § 495a ЦПК Німеччини і ч. 1 ст. 2 Регламенту (ЄС) № 861/2007: чи вдалась реформа? Малозначні спори: європейський та український досвід вирішення : збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної конференції, 23–24 листопада 2018 р., Київ, Україна / за заг. ред. І. Ізарової, Р. Флейшара, Р. Ханік-Посполітак. Київ : Дакор, 2018. С. 120–133.
6. Угриновська О., Гембара Г. Спрощене позовне провадження: законодавча регламентація та проблеми судової практики. Підприємництво, господарство і право : науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2018. № 12. С. 85–89.
7. Тітов М.Ю., Коротенко Т.Ф. Спрощене позовне провадження: новий досвід. Узагальнення судової практики на прикладі Оболонського районного суду міста Києва. Малозначні спори: європейський та український досвід вирішення : збірник наукових праць учасників Міжнародної науково-практичної конференції, 23–24 листопада 2018 р., Київ, Україна / за заг. ред. І. Ізарової, Р. Флейшара, Р. Ханік-Посполітак. Київ : Дакор, 2018. С. 172–186.

Притуляк Валерій Миколайович,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри Цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМАТИКА СТЫГНЕННЯ ОСНОВНОЇ ВИНАГОРОДИ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ

Процес євроінтеграції України до європейського політичного та соціального простору за останні п'ять років суттєво не тільки змінив політичний курс держави але доцільно змінює судову систему (владу) в державі.

Таким чином, в процесі судової реформи в 2017 році в Україні з'явилися перші приватні виконавці, а система виконання рішень в державі перейшла до змішаної.

Приватний виконавець – це суб'єкт незалежної професійної діяльності, яким може бути громадянин України, який досяг 25 років, має вищу юридичну освіту не нижче другого рівня, володіє державною мовою, має стаж роботи у галузі права після отримання відповідного диплома не менше двох років та склав кваліфікаційний іспит [1].

Метою створення інституту приватного виконавця було:

По – перше, виконання вимог європейської спільноти в процесі проведення судової реформи в Україні;

По – друге, створення нової незалежної професії, яка в свою чергу надала би можливість створенню нових робочих місць для громадян, отриманням податків до державного бюджету від доходів приватних виконавців, а також зменшення витрат бюджету на утримання державної виконавчої служби.

Доходом приватного виконавця можна вважати основну та додаткову винагороду приватного виконавця, яка чітко регламентується ст. 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Основна винагорода приватного виконавця вираховується залежно від виконавчих дій, що підлягають вчиненню у виконавчому провадженні, встановлюється у вигляді:

- фіксованої суми - у разі виконання рішення немайнового характеру;
- відсотка суми, що підлягає стягненню, або вартості майна, що підлягає передачі за виконавчим документом.

Розмір винагороди за виконання рішень немайнового характеру встановлено в Законі України «Про виконавче провадження» [2] та постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку виплати винагород державним виконавцям та їх розмірів і розміру основної винагороди приватного виконавця» (надалі - Постанова) [5].

Порядок стягнення винагороди регламентується вищевказаним законом, а саме, ст. 27 Закону та дає чітке визначення, що основна винагорода стягується в порядку, передбаченому для стягнення виконавчого збору. Виконавчий збір стягується у розмірі 10 відсотків суми, що підлягає примусовому стягненню, поверненню, або вартості майна боржника, що підлягає передачі стягувачу за виконавчим документом [2].

Однак, станом на 2021 рік в професійній юридичній спільноті погляди стосовно стягнення основної винагороди приватного виконавця різняться, які в свою чергу дають, як позитивну так і негативну судову практику під час оскарження боржниками дій приватного виконавця, а саме, в частині стягнення основної винагороди приватного виконавця.

Основна винагорода, як і виконавчий збір є юридичною санкцією по відношенню до боржника за добровільне невиконання вимог виконавчого документу. Але водночас основна винагорода для приватного виконавця є його доходом (заробітною платою). Відповідно до ст. 43 Конституції України визначено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується [3].

За своїм призначенням основна винагорода приватного виконавця є винагородою (заробітною платою) приватному виконавцю за вчинення

заходів примусового виконання рішення, за умови, що такі заходи призвели до повного або часткового виконання рішення та стягується з боржника.

На цьому наголошував Верховний Суд (надані – ВС) у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі №260/801/19.

Однак, ВС аналізуючи положення ч. 4 та 5 статті 31 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів», дійшов до висновку, що питання розміру основної винагороди приватного виконавця залежить від суми фактичної стягнутої ним суми, а не від суми зазначеної у виконавчому документі.

Також, ВС наголошує, що пунктом 19 Постанови визначено, що приватний виконавець, який забезпечив повне або часткове виконання виконавчого документа майнового характеру в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження», одержує основну винагороду у розмірі 10 відсотків стягнутої ним суми або вартості майна, що підлягає передачі за виконавчим документом.

Системний аналіз наведених норм дає підстави зробити висновок, що за своїм призначенням основна винагорода приватного виконавця є винагородою приватному виконавцю за вчинення заходів примусового виконання рішення, за умови, що такі заходи призвели до повного або часткового виконання рішення та стягується з боржника в пропорційному до фактично стягнутої суми розмірі, вважає ВС.

В свою чергу, таке тлумачення ВС не враховує дії, які вчиняє виконавець та які призводять до сплати боржником боргів напрямку стягувачу або до врегулювання спірної ситуації (навіть у разі коли стягувач направляє виконавцеві лист про повернення виконавчого документу) та залишає приватного виконавця без доходу (заробітної плати), що в свою чергу призводить до порушення положення ст. 43 Конституції України.

Отже, враховуючи вищевикладене, керуючись, Конституцією України, Законами України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове

виконання судових рішень і рішень інших органів» та «Про виконавче провадження», можна дійти висновку, на даний час процес стягнення приватним виконавцем основної винагороди з огляду на прогалини в законодавстві є недосконалим. Ці прогалини, в свою чергу дають можливість створювати судову практику, що допомагає боржникам уникнути сплати винагороди приватного виконавця та відповідно залишають новий інститут примусового виконання в особі приватних виконавців без доходу за свою професійну діяльність.

Дані прогалини в законодавстві виправляються в проекті закону «Про примусове виконання рішень» (надалі – Проект закону) де вказується, що виконавча санкція – це збір за примусове виконання рішення органами державної виконавчої служби та приватними виконавцями. Згідно проекту закону виконавча санкція стягується з боржника, який до відкриття виконавчого провадження не виконав рішення суду та вимоги виконавчого документу добровільно (самостійно). Самостійне виконання рішення боржником після відкриття виконавчого провадження не є підставою для його звільнення від сплати виконавчої санкції.

Отже, прийняття вказаного Проекту Закону в цілому та набуттям ним статусу Закону України дозволить цивілізованим шляхом врегулювати питання виплати основної винагороди приватного виконавця та подолати велику кількість проблем, які існують в чинному законодавстві на даний момент.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» від 02.06.2016 р., Електронний ресурс – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#n219>
2. Закон України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 р., Електронний ресурс – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#n547>
3. Конституція України від 28.06.1996 р., Електронний ресурс – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду» від 03.03.2020 р., справа №260/801/19, адміністративне провадження №K/9901/29379/19, Електронний ресурс – Режим доступу: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87963287>

5. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку виплати винагород державним виконавцям та їх розмірів і розміру основної винагороди приватного виконавця» від 08.09.2016 р., Електронний ресурс – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643-2016-%D0%BF#Text>

6. Проект Закон України «Про примусове виконання рішень», Електронний ресурс – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72223

Савченко Віктор Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ОБМЕЖЕННЯ СВОБОДИ ВОЛІ В ПРАВІ НА ЖИТТЯ В ЦИФРОВУ ЕРУ. ПРИКЛАДИ З ПРАКТИКИ ЄСПЛ

Сьогодні можна побачити збільшення уваги до цифрової трансформації інституцій цивільного права та процесу. В різних країнах відбувається впровадження цифрового правосуддя, застосування ботів та месенджерів. Основною метою цих процесів є спрощення доступу населення до правосуддя, захисту своїх законних прав та інтересів. Україна також знаходиться на шляху впровадження нових технологій у суспільні відносини, особливо, у відносини людини та держави. Це підтверджується активною діджиталізацією державних послуг, поступовим запровадженням цифрових технологій у процесуальне право. Окрім цього, ми бачимо як Україна намагається спростити доступ до правосуддя. На підтвердження цього є прийняття закону про медіацію.

Проте слід наголосити, що цифрова трансформація впливає і на особисті немайнові права фізичної особи. Цифрова трансформація є організаційними чи суспільними змінами на основі впровадження цифрових технологій в усі аспекти взаємодії з людиною. Трансформаційні зміни виявляються в разі виникнення інноваційних методів роботи в процесі використання технологій, що заміщує просте розширення або